

ОСОБЛИВОСТІ ФРАЗЕОЛОГІЧНОГО ЗНАЧЕННЯ ТА ЕТНОСПЕЦИФІЧНОГО ОБРАЗУ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ (У БРИТАНСЬКОМУ ВАРІАНТІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)

Марковська А.В. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов Миколаївський національний аграрний університет

Стаття присвячена проблемам дослідження особливостей фразеологічного значення англomовних фразеологізмів. Розглянуто питання джерел виникнення етноспецифічного образу фразеологізмів (у британському варіанті англійської мови).

Ключові слова: фразеологізми, фразеологічне значення, етноспецифічний образ, британський варіант англійської мови, мовна картина світу.

The article is devoted to the problems of studying phraseological meaning of English phraseologisms. The ethnospecific image origin of English phraseologisms (at the British language) is considered.

Key words: phraseologisms, phraseological meaning, ethnospecific image, British English, language picture of the world.

На сучасному етапі розвитку загального мовознавства англomовні фразеологічні одиниці (далі – ФО) стають об'єктом вивчення у лінгвокогнітивній парадигмі (наприклад, наукові розробки R. Gibbs [2]).

Фразеологічне значення витлумачено в даній статті як ментальну сутність, що активується у свідомості носіїв мови інформацією, безпосередньо пов'язаною з мовною формою, тобто як властивість, якої фразеологічна одиниця набуває у контексті. Типовим контекстом фразеологізму є словниковий контекст.

Англomовні фразеологізми визначаються як одиниці лінгвоментального лексикону, що віддзеркалюють культурний простір мови. Завдяки дослідженням учених [1; 2; 3] доведено, що фразеологізми мають свої специфічні значення – образне та етноспецифічне.

Повне розуміння значення етномаркованого англійського фразеологізму британського походження потребує залучення знання щодо джерела виникнення етноспецифічного образу, що перебуває у його підґрунті. Відповідне знання можна отримати з його етнокультурного змісту, яким може бути британський антропонім, топонім або реалія матеріальної або духовної культури. Джерела етноспецифічних образів, що беруть участь у формуванні значення фразеологізмів із британським етнокультурним компонентом, представлені чотирма типами: культурні еталони, етнічні стереотипи та національні символи; народні звичаї і традиції, легенди та повір'я; прецедентні ситуації та тексти; особливості мовної форми (фонетичні, лексичні та граматичні).

Так, фразеологічне значення фразеологізму *make a Virginia fence* – *йти похитуючись, будучи напідпитку* [4, с. 305] в діяхронічному аспекті мотивується його прототипом *Virginia fence* (паркан, зроблений з розібраних залізничних рейок, з'єднаних між собою у вигляді зигзагів). Відповідно, образна семантика власне британської фразеологічної одиниці *man/woman on the Clapham omnibus* (будь-яка звичайна людина) [4, с. 182] репрезентується наявністю національно-маркованого компоненту *Clapham*, денотативна інформація якого зводиться до одного з районів на півдні Лондона.

Нерідко журналісти використовують ФО з метою вираження емоційного стану людини (тривога, гнів, радість, страх, сумнів, здивування тощо), розкриття її рис характеру (*be wet behind ears, be narrow in the shoulders, have one's head in the clouds, get very hot under the collar, be on the edge of one's seat, add fuel to the fire*).

В англійській мові мають місце фразеологізми, які по структурі співвідносяться з реченням. Такі ФО представлені різноманітними прислів'ями та приказками, наприклад: *scratch my back and I'll scratch yours* – *рука руку миє, послуга за послугу*. Характерними для англійської мови є ФО, що побудовані за структурою простого речення, та мають компоненти, які співвідносяться як підмет та присудок (другорядні члени речення), наприклад: *birds of a feather flock together* – *рибак рибака бачить здалека*. Компоненти таких ФО є взаємозалежними, що виявляється у формі компонентів, що поєднуються.

У руках досвідченого журналіста фразеологізми є одним із найбільш ефективних засобів мови, що надають англійським текстам образне звучання та стилістичне оформлення.

Висновки даної розвідки відкривають перспективи подальших досліджень концептуального, функціонально-комунікативного та прагматичного аналізів англійських фразеологізмів (у британському варіанті англійської мови) для формування загальної мовної картини світу.

Література:

1. Городецька О. В. Національно-марковані концепти в британській мовній картині світу ХХ століття : дис ... канд. філол. наук : 10.02.04 / Городецька Олена Василівна. – К., 2003. – 270 с.
2. Gibbs R. W. Idiomacy and human cognition / R. W. Gibbs // *Idioms : Structural and psychological perspectives*. – Hillsdale / New Jersey : Lawrence Erlbaum Associates Publishers, 1995. – P. 97–116.
3. Gläser R. *Phraseologie der englischen Sprache* / Gläser R. – 2. Aufl. – Leipzig : Enzyklopädie, 1990. – 201 S.
4. *Oxford dictionary of idioms*. / [edited by J. Siefring]. – Oxford, New York: Oxford University Press, 2005. – 340 p.